

U.1992.625Ø

Teaterteknikeres forhold

Odense rets dom 31. oktober 1990.

I henhold til lovgivningen om jobtilbud til langtidsledige, senest lovbe- kendtgørelse nr. 122 af 24. februar 1989, blev sagsøgerne A, B, C, D og E ansat på teatrene »Skægspire«, »Banden« og »Gadesjakket« i sidste halvdel af 1989 og begyndelsen af 1990 for en periode på 7 måneder. Ansættelsesbrevene blev udfærdiget af sagsøgte, Odense kommune, der i henhold til jobtilbudsordningen tillige sørgede for aflønning. Sagsøgte foretog aflønning i henhold til de kollektive overenskomster mellem Kommunernes Landsforening og SID og HK, uagtet at der foreligger kollektiv overenskomst mellem sagsøgernes mandatar, Teaterteknikerforbundet og Børneteatersammenslutningen samt Foreningen af Små Teatre i Danmark. En aflønning i henhold til de sidstnævnte overenskomster ville for sagsøgerne have betydet en højere månedlig løn på rundt regnet 2.500 kr.

Sagen vedrører spørgsmålet, hvilken af de nævnte overenskomster, der skal finde anvendelse på sagsøgernes ansættelse.

På grundlag af lovens § 6 har arbejdsministeren fastsat regler i be- kendtgørelse nr. 403 af 30. maj 1989 om arbejdstilbud m.v. Parterne er enige om, at bekendtgørelsen finder anvendelse, og det hedder i be- kendtgørelsens § 11, stk. 1:

»Arbejdet skal tilbydes på en almindelig arbejdsplads på overenskomstmæssige løn- og arbejdsvilkår. Hvis arbejdet ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst, skal der gives de løn- og arbejds- vilkår, som efter kollektiv overenskomst gælder for ansatte uden støtte ved tilsvarende arbejde. Ved støtte forstås støtte efter ordninger med beskæftigelsesfremmende formål. Findes der ingen kollektiv overenskomst for tilsvarende arbejde, ydes de sædvanlige løn- og ar- bejdsvilkår for det pågældende arbejde.«

Sagsøgerne har herefter nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgerne er berettiget til løn i henhold til Teatertekni- kerforbundets overenskomst af 17. september 1987 med Børneteater- sammenslutningen/Foreningen af små Teatre i Danmark i forbindelse med deres ansættelse i jobtilbud på teatrene »Skægspire«, »Banden« og »Gadesjakket«.

Til støtte for påstanden har sagsøgerne gjort gældende, at de, der alle er medlem af Teaterteknikerforbundet, som følge af karakteren af det arbejde, der rent faktisk blev udført på teatrene, har krav på aflønning på linie med de af teatrenes ansatte, der ikke har været ansat i henhold til jobtilbudsordningen, men har udført tilsvarende arbejde, der dækkes af Teaterteknikerforbundets overenskomst med de små teatre.

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse, idet man til støtte herfor har gjort gældende, at sagsøgte i egenskab af arbejdsgiver har ansat sagsøgerne, og at den af sagsøgte formulerede stillingsbeskrivelse er omfattet af overenskomsterne mellem Kommunernes Landsforening og HK samt SID. Sagsøgte, der har alle arbejdsgiverbeføjelser, har udstationeret eller udlånt sagsøgerne til teatrene, der alene har haft ansvaret for tilrettelæggelsen af det daglige arbejde indenfor sagsøgtes stillingsbeskrivelse. Endvidere er anført, at sagsøgte ikke er part i den mellem Teaterteknikerforbundet og teatrene indgåede overenskomst, samt at jobtilbudenes arbejdsområder ikke er omfattet af overenskom- sten med Teaterteknikerforbundet.

Af sagen fremgår, at sagsøgerne i henhold til de af sagsøgte udfærdigede ansættelsesbreve er ansat for sagsøgeren A's vedkommende som kontorassistent hos »Skægspire«, for sagsøgeren B's vedkommende hos samme teater som arbejdsmand, for sagsøgeren C's vedkommende som kontorassistent på teatret »Gadesjakket«, for sagsøgeren D's vedkommende som arbejdsmand hos teatret »Banden«, og for sagsøgeren E's vedkommende ved samme teater som »- - - (håndværker)arbejdsmand - - -«.

Sagsøgte har i forbindelse med udfærdigelse af arbejdstilbudet til de langtidsledige på det hertil udfærdigede skema beskrevet området »arbejdsmand« således: »Praktisk arbejde i forbindelse med opsætning og afvikling af teatrets forestillinger.« Arbejdsområdet for »kontoras- sistent« er beskrevet således: »- - - Telefonpasning, modtagelse af bil- letbestillinger, billetsalg, korrespondance, daglig bogføring, kassebe- tjening, arkivarbejde m.m. - - -«.

De ansættelsesbreve, som sagsøgte har udfærdiget, er udfyldt på blanket, hvoraf det i hovedet hedder: »Ansættelsesbrev (Efter lovgiv- ningen om arbejdstilbud til ledige)«. Som arbejdssted er det enkelte teater angivet, ligesom lønnen svarende til sagsøgtes overenskomst med henholdsvis HK og SID er oplyst. Under rubrikken for sygdomme og ferier er angivet, at den langtidsledige skal meddele fravær til lederen af det pågældende teater. Under rubrikken »Ansættelsesmyndighed« er sagsøgte angivet. Ansættelsesbrevene er endvidere underskrevet af sagsøgerne, idet disse i henhold til underskriften erklærer sig indforstået med at modtage arbejdstilbud på de anførte vilkår.

Det fremgår af overenskomsten mellem Teaterteknikerforbundet og de små Teatre i § 14, stk. 3, at ingen ansættelse må finde sted i henhold til overenskomsten uden at den ansatte er eller bliver organiseret i Te- aterteknikerforbundet. Af protokollatet til overenskomsten fremgår, at den skal anvendes ved alle ansættelser af bl.a. administrativt personale, lyd- eller sceneteknikere, påklædere, regissører, tone-, belysnings- og scenemestre, »samt andre værksteds- eller kostumeas- sistenten«.

Forud for ansættelsen af sagsøgerne har der af kommunen været ansat andre langtidsledige i jobtilbud ved de små teatre, og i den anledning har der i 1983 og igen siden 1987 - hvor der i den tidligere bekendtgø- relses § 5, stk. 1, fra arbejdsministeriet var en til den nugældende be- kendtgørelses § 11, stk. 1, svarende bestemmelse - fundet korrespon- dance sted mellem Teaterteknikerforbundet og sagsøgte vedrørende den overenskomstmæssige indplacering af de langtidsledige. Sagsøgte har stedse ansat de langtidsledige i henhold til overenskomster, som sagsøgte har indgået. Parterne har været enige om, at nærværende sag også vil blive tillagt betydning for tidligere ansatte på de små teatre i henhold til jobtilbudsordningen.

Under sagen er afgivet vidneforklaring af formanden for Teaterteknikerforbundet Søren Romer, af parterne B, A, C, D og E. Endvidere er der afgivet forklaring af vidnerne Flemming Andersen, Anne Josephsen, Marianne Linder Jensen, Kaare Larsen og Wivi Caspersen.

Vidnet Søren Romer har forklaret, at Teaterteknikerforbundet organiserer teaterteknikere, hvilket er en meget bred betegnelse omfattende al beskæftigelse vedrørende teatrenes drift. Der foreligger ikke nogen egentlig uddannelse eller krav herom for at kunne blive betegnet som teatertekniker og dermed omfattet af overenskomsten. Det drejer sig om personer, der har en vidt forskellig baggrund, - der kan f.eks. være tale om akademikere, faglærte håndværkere m.v., der har fået lyst til teaterarbejde. I dag har man erkendt, at der er et behov for en egentlig uddannelse, og forbundet undersøger mulighederne for at etablere en uddannelse på Statens Teaterskole. Arbejdet som teatertekniker kan være meget specielt, også for en faguddannet håndværker, da der stilles krav om at kunne fremstille specielle produkter. En smedesvend skal f.eks. vende sig til at fravige almindelige retningslinier for holdbarhed og lignende. Kravene med hensyn til rekvisiternes holdbarhed, vægt og mulighed for at kunne skilles ad til anden brug, er helt anderledes end en uddannet håndværker er vant til. Når en håndværker bliver ansat som teatertekniker på de af overenskomsten omfattede områder, d.v.s. de små teatre, skal den pågældende i henhold til eksklusivaftalen være medlem af Teaterteknikerforbundet. Overenskomsten er en områdeoverenskomst, dækkende overenskomstens opregning af beskæftigelsesarterne. Den, der f.eks. beskæftiger sig med administration, kan også være beskæftiget med andet og behøver nødvendigvis ikke at være kontoruddannet. Det typiske for de af overenskomsten omfattede små teatre er, at der er mellem 3 og måske 8 fast ansatte teaterteknikere ved det enkelte teater. Af samme grund kan disse personers beskæftigelse heller ikke være specialiseret. Alle er så at sige en del af processen og skal kunne gribe ind i alle funktioner. Man opererer med 16 hovedgrupper af beskæftigelser og omkring 50 titler, som folk kan smykke sig med. Det er umuligt i overenskomsten at lave en fuldstændig opremsning. I den foreliggende sag har sagsøgerne været beskæftiget med typisk teaterteknikerarbejde, når de ved siden af f.eks. kontorarbejde har tilrettelagt teaterure, foretaget booking, hvortil der kræves et detailkendskab til mange ting indenfor det pågældende teater. Vidnet har forklaret, at det er ham, der har skrevet det til sagen fremlagte brev af 5. oktober 1989 til et andet teater, Vintapperteatret, hvori der gives en såkaldt dispensation til beskæftigelse af en langtidsledig i det pågældende teaters butik. Forinden blev det bekræftet, at butikken var klart adskilt fra teaterdriften, både fysisk og med hensyn til beskæftigelsen. Det blev tillige understreget, at den langtidsledige ikke skulle deltage i teaterarbejdet. Vidnet kontaktede teatret og understregede, at det var meget vigtigt, at den pågældende ikke deltog i teaterarbejdet.

Herefter skønnede man, at arbejdet ikke var omfattet af overenskomsten. Vidnet brugte ordet »dispensation« nærmest for at sikre sig imod den situation, at butikken senere blev integreret i teatret. Den pågældende kunne forblive medlem af en eventuel hidtidig organisation. I andre byer, f.eks. i Århus og København, er der også beskæftiget langtidsledige ved de små teatre, og her anvendes overenskomsten med Teaterteknikerforbundet. Aflønningen på de små teatre finder i henhold til overenskomsten sted på den måde, at der er fastsat en ligeløn på ca. 14.700 kr. om måneden. Alle ansatte ved teatret bliver aflønnet med dette beløb, herunder også lederne af teatrene. Såfremt forbundet bliver opmærksom på, at ansatte teaterteknikere ved de små teatre ikke er medlem af forbundet, vil forbundet naturligvis henvende sig til det pågældende teater, der er aftalepart, mens der ikke kan blive tale om at henvende sig til f.eks. sagsøgte vedrørende langtidsledige, da sagsøgte jo ikke er part i overenskomsten. Vilklårene for ansættelsen på de små teatre er iøvrigt, at ansættelsen sker for en sæson, hvorefter der sker opsigelse og senere eventuel genansættelse i forbindelse med

en ny sæson. Også lederne af teatrene vil typisk være ansat for en sæson.

Sagsøgeren B har forklaret, at han blev ansat som langtidsledig på teatret »Skægspiren«. Han fik kontakt til teatret gennem bekendtskaber. Forud havde han været ansat på teatret »Gadespejlet« i 2 perioder for ca. 6 år siden, men ikke arbejdet på andre teatre i mellemtiden. Han henvendte sig til og talte med teatrets leder, vidnet Anne Josephsen, hvorefter han var på kommunkontoret for at underskrive ansættelsesbrevet. Arbejdet bestod i at bygge kulisser, lave lysopsætning, herunder programmere lysanlægget, og ophænge plakater - alt efter hvad der var brug for. Forud for ansættelsen

var vidnet medlem af Dansk Musikerforbund, men han meldte sig straks ved ansættelsen på teatret ind i Teaterteknikerforbundet. Et par måneder senere fik han en henvendelse fra SID, der ville have ham indmeldt hos sig, idet dette forbund henviste til, at han nu var beskæftiget inden for deres område - formentlig ifølge oplysning fra kommunen. Vidnet ønskede imidlertid ikke at indmelde sig i dette forbund og har ikke hørt yderligere fra forbundet.

Sagsøgeren A har forklaret, at hun blev ansat som langtidsledig på teatret »Skægspiren«, efter at hun selv havde henvendt sig til teatret. Teatret henvendte sig til kommunen, hvorefter vidnet hos kommunen underskrev ansættelsesbrevet. Arbejdet bestod i at lave kostumer, rekvisitter, herunder male- og træarbejde, arbejde på scenen med opbygning m.v. Hun indmeldte sig i Teaterteknikerforbundet ca. 1 måned, efter at hun var tiltrådt stillingen. Hun havde tidligere været medlem af Fotografisk Landsforbund. Vidnet går for tiden på teaterkursus.

Sagsøgeren C har forklaret, at hun blev ansat på teatret »Gadesjakket« efter at hun selv havde henvendt sig her på et tidspunkt, hvor hun alligevel skulle have et job i henhold til ordningen for langtidsledige. Hun kendte på forhånd lidt til det pågældende teater. Vidnet underskrev ansættelsesbrevet hos kommunen. Arbejdet bestod i at kreere kostumer, rekvisitter, udfærdige og ophænge plakater, lave scenearbejde m.v. og i det hele taget, det hun var god til. Vidnet har været medlem af Teaterteknikerforbundet i 12 år.

Sagsøgeren D har forklaret, at han kontaktede teatret »Banden«, hvor han kendte nogle personer, ligesom han har været med dette teater på vinterturne. Vidnet er uddannet tømrer, men virkede på teatret mere eller mindre som en slags »Storm P«, d.v.s. at han, udover at medvirke ved scenografien i al almindelighed, lavede mærkelige figurer, og malede forskellige ting til brug for forestillingerne. Den eneste kontakt, vidnet har haft med kommunen, var da han underskrev ansættelsesbrevet som langtidsledig. Vidnet har hele tiden været medlem af Teaterteknikerforbundet.

Sagsøgeren E har forklaret, at hun selv henvendte sig på teatret »Banden«. Hun har ikke tidligere haft tilknytning til noget teater. Hendes arbejde bestod hovedsageligt i at reparere og mere eller mindre udfærdige kostumer, hun stod i baren, hun opsatte plakater m.v. Vidnet er selv lært syerske og blev benyttet af teatret som sådan. Hun fik blandt andet opgaver med at gøre kostumerne »gamle«. Den eneste kontakt, hun har haft med kommunen, var, da hun underskrev ansættelsesbrevet.

Vidnet Flemming Andersen, der er leder af personalekontoret i Magistratens 4. afd. under Odense kommune, har forklaret, at han har det overordnede ansvar for jobtilbudsordningen i kommunen. Når kommunen får henvendelse fra Arbejdsformidlingen, udfærdiger man en ansættelseskontrakt efter at have fundet frem til en beskæftigelse og indkalder den pågældende langtidsledige til en instruktion vedrørende det arbejde, der skal udføres. Det er kommunen, der udbetaler lønnen, ATP, udsteder feriekort, og sørger for eventuel overflytning til et andet job, hvis det skulle vise sig hensigtsmæssigt. Skulle den langtidsledige misligholde ansættelsesforholdet, er det kommunen, der efter indberetning fra arbejdsstedet, foretager eventuel afskedigelse. Det er også i kommunens magt at afvise et arbejdssted, hvor langtidsledige

er beskæftiget. Ordningen er i andre kommuner - f.eks. i Århus og København - tilrettelagt som en refusionsjobtilbudsordning. Her er det således, at den anvisende kommune - til forskel fra situationen i nærværende sag - ikke står som arbejdsgiver, men alene refunderer lønnen til arbejdsstedet. Imidlertid er det også her således, at den pågældende kommune hver gang skal godkende arbejdsstedet. Hvis der i den foreliggende sag havde været tale om et refusionsjobtilbud, ville sagsøgte antagelig have udbetalt lønnen efter overenskomsten med Teaterteknikerforbundet. Det er første gang, at Odense kommune er stødt på det problem, der nu rejses. I alle andre tilfælde, hvor man har beskæftiget langtidslidende på jobtilbud på andre arbejdspladser, er der i hvert enkelt tilfælde sket aflønning efter de overenskomster, kommunen iøvrigt har indgået f.eks. med HK og SID. Det er vidnet, der har skrevet det til sagen fremlagte brev af 20. oktober 1989 til sagsøgernes advokat. Selvom der i skrivelsens 2. afsnit står, at Odense kommune principielt er enig i, at det ikke er afgørende for sagen, hvilket stillingsindhold de pågældende jobtilbud er oprettet med, men det faktiske arbejde, har vidnet alene tænkt på, at det arbejde, der skulle udføres, var det, der var angivet i ansættelsesbrevene.

Vidnet Anne Josephsen, der er leder af teatret »Skægspiren« har forklaret, at teatret er et lille børneegnsteater med 4 skuespillere ansat samt een

PR-medarbejder. Vidnet varetager administrationen og har hovedansvaret for regnskabet. Vidnet er medlem af Teaterteknikerforbundet. Ledelsen på teatret er iøvrigt kollektiv på den måde, at man i fællesskab fordeler opgaverne til dem, der er bedst egnede. Vidnet selv har også teatertekniske opgaver udover regnskaberne og det administrative. Funktionerne på teatret lapper så at sige over hinanden, hvilket også er tilfældet for de personer, der ansættes som langtidslidende. Ved ansættelsen af personale, herunder også de langtidslidende, lægger teatret vægt på, at det drejer sig om mennesker, der har en smule kendskab til et stort område, og gode menneskelige egenskaber, således at et godt samarbejde kan etableres. Kravene til de langtidslidende er de samme som til de øvrige ansatte. Sagsøgerne A og B blev ansat som langtidslidende på teatret. A var meget praktisk anlagt og lavede kostumer, dekorationer, og deltog i turneer m.v. Dette er typiske teaterteknikerfunktioner. B var en god musiker og blev anvendt som sådan, men han deltog også i andet, bl.a. havde han flair for opsætning af lys. Det var kommunen, der ansatte de langtidslidende og udbetalte løn til dem, men teatret var ansvarlig overfor de langtidslidende i det daglige arbejde, ligesom teatret tegnede de lovbestemte forsikringer for de langtidslidende. Vidnet har endvidere forklaret, at teatret fik tilsendt en kopi af ansættelsesbrevet fra kommunen. Teatret var således bekendt med arbejdsbeskrivelsen heri og den i ansættelsesbrevet opgivne løn. Det var for teatret et vurderings spørgsmål, om man skulle gå ind i en diskussion med kommunen om de overenskomstmæssige forhold. På et tidspunkt fandt man det imidlertid rimeligt at slås for sagen.

Vidnet Marianne Lender Jensen, der er leder af teatret »Banden«, har forklaret, at teatret er mellemstort med et personale på op til 15-20 personer, hvoraf et vekslende antal var teaterteknikere, herunder langtidslidende. Arbejdet på teatret bliver fordelt efter individuelle kvalifikationer. Først og fremmest ansætter man personer med mange forskellige evner. Sagsøgerne D og E blev ansat som langtidslidende. D byggede scenografi, ophængte lys, og fremstillede rekvisitter, d.v.s. udførte traditionelt teaterteknikerarbejde. Da E havde erfaring i syning, blev hun blandt andet sat til at lave kostumer, hvilket også er traditionelt teaterteknikerarbejde. Vidnet følte sig ansvarlig som arbejdsgiver overfor de langtidslidende, medens kommunen alene udbetalte løn. Der er ligeløn på teatret, hvilket betyder at samtlige ansatte får minimumslønnen i henhold til overenskomsten med Teaterteknikerforbundet. På teatret fandt man det rimeligt, at de langtidslidende, der lavede det samme som de andre teaterteknikere, burde aflønnes på lige fod. Teatret fik

tilsendt kopier af ansættelsesbrevene for de langtidslidende og var bekendt med beskrivelsen af arbejdet og den i ansættelsesbrevet angivne løn. Imidlertid var det vidnets opfattelse, at de langtidslidende måtte være omfattet af overenskomsten med forbundet. På den ene side havde teatret god brug for de langtidslidendes arbejdskraft, men på den anden side overvejede man spørgsmålet gennem lang tid og følte sig i en loyalitetskonflikt, da de langtidslidende ikke blev behandlet i overensstemmelse med overenskomsten. I starten accepterede vidnet, at de langtidslidende så at sige kun var »lånt« ud, hvorfor man valgte ikke at gøre noget ved det. Teatret følte ikke, at man overtrådte overenskomsten, fordi de langtidslidende jo var formelt ansat af kommunen, men som tiden gik, tænkte man, at det var for dårligt, at de langtidslidende ikke skulle aflønnes som det øvrige teaterteknikerpersonale.

Vidnet Kaare Larsen, der er leder af teatret »Gadesjakket« har forklaret, at teatret har ansat 6 skuespillere, 2 administratorer, samt 1 løst ansat teatertekniker. Over en periode på ca. 3 år har man herudover haft 2 langtidslidende. De langtidslidendes arbejdsopgaver består i det, der er brug for, f.eks. fremstilling og fremskaffelse af rekvisitter, maling af dekorationer, d.v.s. teaterteknikerarbejde, men herudover har man selvfølgelig udnyttet de pågældendes særlige evner. Det var netop de langtidslidendes særlige evner, der bestemte, om teatret ville have dem ansat som langtidslidende. Vidnet var bekendt med sagsøgeren C's ansættelsesbrev fra kommunen og herunder også, at hendes stilling var beskrevet som »kontorassistent«. Teatret havde god brug for C, fordi man var presset af økonomien og nærmest opfattede ansættelsen af langtidslidende, hvor kommunen betalte lønnen, som en slags kulturstøtte. På teatret har man diskuteret overholdelsen af overenskomsten med Teaterteknikerforbundet, men netop på grund af de vanskelige økonomiske forhold valgte man i starten at overtræde overenskomsten.

Vidnet Wivi Caspersen, der er leder af »Vintapperteatret«, har forklaret, at baggrunden for, at man på dette teater i sin tid fik dispensation til at ansætte en langtidslidende udenfor overenskomsten

med Teaterteknikerforbundet, var den, at den pågældende skulle ansættes i en butik, der var fysisk adskilt fra teatret, og hvorfra den langtidslidende alene skulle sælge forskellige varer, herunder billetter. Administrationen af teatret var placeret i butikslokalerne. Den pågældende langtidslidende skulle dog ikke beskæftiges hermed, fordi det netop af Teaterteknikerforbundet blev understreget, at den langtidslidende ikke måtte have noget at gøre med teaterarbejdet. Teatret havde henvendt sig til Teaterteknikerforbundet i anledning af, at man ønskede at ansætte en langtidslidende, i hvilken forbindelse man fra kommunen havde fået oplyst, at man ikke havde nogen emner, hvor arbejdet havde at gøre med et teater. Når der i dispensationen fra forbundet omtales forefaldende kontorarbejde, tænkes der herved alene på det i butikken førte separate regnskab.

Sagsøgerne har yderligere anført, at påstanden støttes direkte på bekendtgørelsens § 11, stk. 1. Det er i denne forbindelse underordnet, om der kan opnåes en højere eller mindre løn end ellers. Baggrunden for denne bestemmelse er netop, at man fra lovgivningsmagtens side har ønsket at sikre de langtidslidende et normalt arbejde og til den for arbejdet gældende normale løn. Det afgørende herved har været, at de langtidslidende på jobtilbud ikke skulle aflønnes med en lavere løn end andre, der var beskæftiget med det samme, og for at undgå at de langtidslidende blev løntrykkere. Et vigtigt hensyn har været, at de langtidslidende kunne glide naturligt ind på arbejdsstedet. Problemet i sagen vedrører, hvilken løn der kan siges at være den overenskomstmæssigt korrekte løn. Det må lægges til grund, at sagsøgerne har udført arbejdet som teaterteknikere, og at alle tre teatre har overenskomst med Teaterteknikerforbundet. Hertil kommer, at sagsøgerne har været medlemmer af det nævnte forbund. Endvidere må det lægges til grund, at Teaterteknikerforbundets overenskomst er en såkaldt områdeoverenskomst, hvilket vil sige, at alle ansatte er undergivet overenskomsten. Heraf

følger, at de ansatte skal aflønnes med den i henhold til overenskomsten fastsatte minimumsløn. I tilfældet med Vintapperteatret foreligger der en særlig situation, idet den butik, hvor den langtidsledige skulle være beskæftiget, er klart adskilt fra teaterfunktionerne. Derfor kan dette eksempel ikke anvendes til fordel for sagsøgtets synspunkt. I andre kommuner, i Århus og København, følges overenskomsten med Teaterteknikerforbundet for lignende tilfælde. De overenskomster, som sagsøgte henviser til, omhandler arbejde af en helt anden art, end sagsøgerne har udført. Det er uden betydning, at Odense kommune ikke er part i overenskomsten med forbundet. Selv i tilfælde, hvor der ikke foreligger nogen overenskomst, er det fastslået i retspraksis, at de langtidsledige skal aflønnes med samme løn som de andre ansatte indenfor samme område på en arbejdsplads. I den foreliggende sag eksisterer der imidlertid en anvendelig overenskomst, hvor det alene er teatrenes problem, hvis de handler overenskomststridigt, - ikke sagsøgerne eller sagsøgtet. Det er uomtvistet, at kommunen er ansættelsesmyndighed, ligesom det er uomtvistet, at teatrene udgør arbejdsstederne. Bekendtgørelsens § 11 lægger netop vægt på arbejdsstedet som retningsgivende for, hvilken overenskomst der skal være gældende. Sagsøgte har i den til sagen fremlagte skrivelse af 20. oktober 1989 til sagsøgerne advokat rent faktisk præciseret, at man var enige i, at det ikke var afgørende, hvilket indhold stillingen for de langtidsledige havde, men hvilket arbejde, der rent faktisk blev udført. Denne skrivelse var et svar på den til sagen fremlagte skrivelse af 10. oktober 1989 fra sagsøgerne, hvorefter kommunen blev afæsset svar på betydningen af arbejdsbeskrivelsen i ansættelsesbrevet. Kommunen er kun formelt set ansættelsesmyndighed, medens det er teatrene, der i det daglige opfatter sig selv om arbejdsgiver. Dette har kommunen i virkeligheden også erkendt, idet man alene har været lønudbetalere. Hertil kommer, at teatrene selv har tegnet de lovbefalede forsikringer for sagsøgerne. Når kommunen fastholder sit synspunkt, er dette klart i strid med lovens formål. Det følger af lovens § 4, stk. 1, at kommunen kun skal udbetale løn. Kommunens standpunkt må være motiveret af at spare lønninger til sagsøgerne. - Sagsøgerne har videre anført, at det ville stride mod offentligtreglerne, hvis kommunen ikke opfyldte overenskomsterne med de i kommunen ansatte. Den situation foreligger ikke i sagen, da kommunen ikke er overenskomstpарт. Opfyldelsen af eksklusivaftaler er alene teatrenes problem i disses egenskab af overenskomstpарт med Teaterteknikerforbundet. Det er for sagens afgørelse uden betydning, at kommunen har adgang til at afskære ansættelse af langtidsledige hos teatrene. Når ansættelsen rent faktisk er sket, skal de overenskomstmæssige regler på det pågældende område følges, og

kommunen er forpligtet til at udbetale løn i henhold til overenskomsten med Teaterteknikerforbundet.

Sagsøgte har yderligere anført, at det bestrides, at sagsøgerne kan støtte ret direkte på bekendtgørelsens § 11, stk. 1. Samtlige sagsøgere skal betragtes som direkte ansat hos kommunen. Der kan her kun foretages en overordnet vurdering af ansættelsesforholdet, men ansættelsesaftalerne er skriftligt indgået mellem kommunen og sagsøgerne. De fakto har kommunen samtlige arbejdsgiverforpligtelser. Det er kun kommunen, der f.eks. kan bortvise de langtidsledige, hvis de misligholder ansættelsesforholdet. Hertil kommer, at kommunen f.eks. også skal betale for den første ledighedsdag. Set fra kommunens side er situationen ikke anderledes end i relation til alle andre jobtilbudsstillinger. Også her har man arbejdsgiverfunktioner bortset fra den daglige instruktion af den langtidsledige. Kommunen har overenskomster med HK og SID, hvilke overenskomster kommunen som aftalepart har pligt til at følge. I henhold til jobtilbudsordningen - og her særlig bekendtgørelsens § 11, stk. 4, - har den langtidsledige ret til en beskæftigelse af 7 måneders varighed hos det offentlige. De langtidsledige bliver indplaceret, hvor det er mest naturligt, i relation til de overenskomster - herunder uddannelsesoverenskomster - som kommunen har indgået. For-

holdet er endvidere det, at teatrene har disponeret ud fra muligheden for at få ansat langtidsledige. Derfor har man henvendt sig til kommunen, der har fastsat arbejdsområdet i ansættelsesbrevet, dækkende kommunens overenskomstområde. Teaterteknikerforbundets dispensation til »Vintapperteatret« er uklar. Teaterteknikerforbundet må antages at have anvendt ordet dispensation, fordi det beskrevne arbejde ikke er omfattet af overenskomsten. Beskrivelsen svarer til kommunens beskrivelse af sagsøgerens arbejde hos teatrene. Sagsøgte har afvist sagsøgerens forståelse af brevet af 20. oktober 1989, idet forståelsen må være den, som vidnet Flemming Andersen, der har udfærdiget skrivelserne, har forklaret. Man har således alene tænkt på, at arbejdet rent faktisk skulle have det indhold, som fremgår af ansættelsesbrevene. - Sagsøgte har endvidere anført, at det er rent tilfældigt, at man i den foreliggende sag kan slippe med udbetaling af mindre lønninger end i henhold til overenskomsten med Teaterteknikerforbundet. Standpunktet kan i andre sager medføre, at man kommer til at betale mere end den for det pågældende område i øvrigt gældende overenskomstmæssige løn. - Sagsøgte har endelig anført, at kun i tilfælde af, at ordningen vedrørende jobtilbud i Odense kommune var etableret som såkaldt refusionsjobtilbudsordning, ville kommunen, som det åbenbart er tilfældet i f.eks. Århus og Københavns kommune, have været forpligtet til at respektere den eksklusivaftale, som er indeholdt i overenskomsten med Teaterteknikerforbundet. Som ordningen er tilrettelagt er sagsøgte ikke pligtig at respektere nogen eksklusivaftale, og allerede af den grund bør sagsøgte frifindes.

Retten skal udtale:

Det lægges til grund som angivet i ansættelsesbrevene, at sagsøgerne blev ansat af sagsøgte indenfor de beskrevne arbejdsområder, hvor sagsøgte har overenskomst med henholdsvis SID og HK, og med hertil svarende overenskomstmæssig løn. Teatrene, der blev gjort bekendt med ansættelsesvilkårene, har modtaget sagsøgerne i beskæftigelse. Den omstændighed, at sagsøgerne rent faktisk har udført arbejde, der ligger udenfor sagsøgtets beskrivelse, men indenfor området, der er omfattet af overenskomsten mellem teatrene og Teaterteknikerforbundet, findes ikke i sig selv at kunne gøre nogen ændring i de fastsatte ansættelsesvilkår, bl.a. med den virkning at sagsøgte bliver bundet af eksklusivaftalen imellem teatrene og forbundet. Da der endvidere ikke ses at være noget til hinder for, at sagsøgte ved varetagelsen af sine opgaver i henhold til lovgivningen om jobtilbud til langtidsledige benytter sig af en fremgangsmåde som den foreliggende, er der ikke grundlag for at antage, at bekendtgørelsens § 11, stk. 1, er blevet tilsidesat, hvorfor den af sagsøgte nedlagte frifindelsespåstand bør tages til følge.

Østre landsret dom.

Odense rets 5. afdelings dom af 31. oktober 1990 (BS 15 0009/90) er anket af Teaterteknikerforbundet som mandatar for A, B, C, D og E, med påstand som for byretten.

Indstævnte Odense Kommune, Odense Magistrats 4. afdeling, Fællesadministrationen, har påstået stadfæstelse.

Der er i landsretten afgivet forklaring af Claus Oppermann, der er formand for Foreningen af Små Teatre i Danmark. Han har bl.a. forklaret, at de små teatre som følge af deres begrænsede økonomiske midler i vidt omfang beskæftiger langtidsledige, som af kommunerne anbringes i

arbejdstilbud ved teatrene, med egentlig teaterteknikerarbejde. Dette arbejde omfatter, udover de arbejdsområder, som henhører under overenskomsterne med SID og HK, arbejde, som indebærer ansvar for afviklingen af teaterforestillingerne. Det drejer sig f.eks. om opbygning af scenografi, kostumesyning, lyssætning og kontorarbejde med

løns spørgsmål, kundekontakt og regnskabsføring. Det er af afgørende betydning for teatrene, at de selv har instruktionsbeføjelsen i arbejdet.

Parterne har i det væsentlige procederet som for byretten.

Appellanterne har navnlig anført, at selvom indstævnte formelt er ansættelsesmyndighed, er det reelt de enkelte teatre, der har fungeret som arbejdsgiver for appellanterne. Det bestrides derfor, at appellanterne kan betragtes som udstationerede eller udlånt af indstævnte til teatrene.

Appellanterne har som et subsidiært anbringende gjort gældende, at den af indstævnte anvendte fremgangsmåde med udstationering af langtidsledige fra kommunen ikke har fornøden hjemmel i loven.

Indstævnte har præciseret, at det ikke - som anført i dommen - bestrides, at appellanterne kan støtte ret på bekendtgørelsens § 11, stk. 1. Den af indstævnte praktiserede udstationeringsordning har hjemmel i lovens § 3, stk. 3. Der er i realiteten tale om en trepartsaftale mellem indstævnte, teatrene og appellanterne, som indebærer en deling af arbejdsgeberbeføjelserne mellem indstævnte og teatrene. Ud fra en samlet vurdering af ordningen må indstævnte betragtes som arbejdsgiver for appellanterne.

Landsretten skal udtale:

Appellanternes ansættelse på de omhandlede teatre som er offentlig støttede virksomheder, er sket i henhold til lov om arbejdstilbud til ledige § 3, stk. 3, for 7 måneders perioder.

Som i dommen anført har spørgsmålet vedrørende den overenskomstmæssige indplacering af langtidsledige, som af indstævnte var anbragt i jobtilbud ved de små teatre, været genstand for korrespondance mellem Teaterteknikerforbundet og indstævnte i 1983 og på ny siden 1987.

Det lægges som ved dommen til grund, at appellanterne har udført arbejde, der efter sin art er omfattet af overenskomsten mellem Teaterteknikerforbundet og Børneteatersammenslutningen samt Foreningen af Små Teatre i Danmark.

Herefter finder landsretten, at bestemmelsen i bekendtgørelse nr. 403 af 30. maj 1989 § 11, stk. 1, medfører, at appellanterne har krav på løn i henhold til ovennævnte overenskomst.

Appellanternes påstand tages derfor til følge.